

Valinnoilla on väliä

Pohdittavaksi

Mieti seuraavan 5-10 vuoden tähtäimellä, mistä haaveilet tai millaisen unelman haluaisit toteuttaa?

Millainen hintalappu tällä haaveella on, ja tuntuuko haave realistiselta saavuttaa?

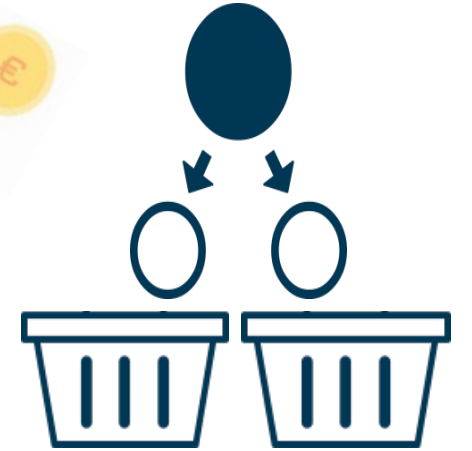

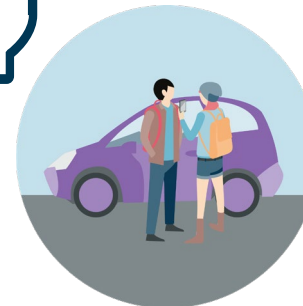
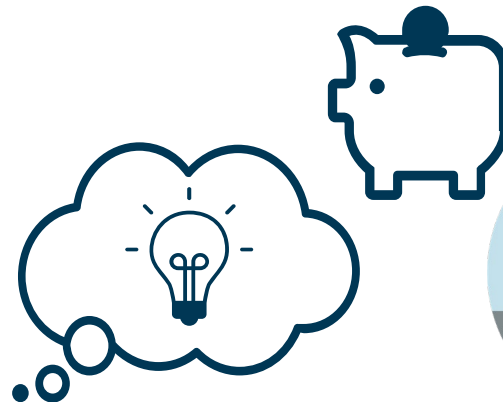
Video

Valinnoilla on väliä... mutta millaista?

1. Millaisia erilaisia valintatilanteita nuoret kohtasivat matkan varrella ja miten Eliaksen ja Xenian valinnat poikkesivat toisistaan?
2. Mitkä olivat mielestäsi suurimmat syyt, että nuorten säästösummat olivat tarinan lopussa erisuuruiset?
3. Mieti Xenian ja Eliaksen valintoja matkan varrella vastuullisuuden näkökulmasta. Millaisia eroja havaitisit?

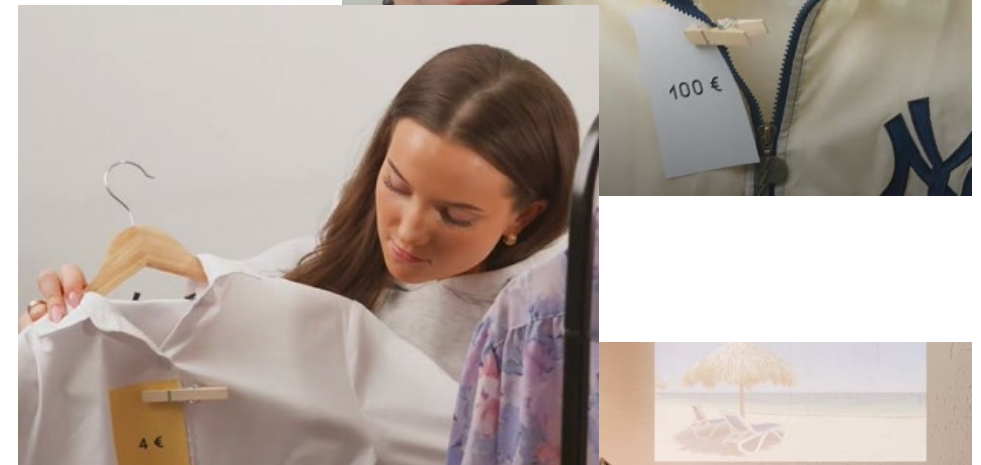
5 x valinta, jolla on väliä

1. Kuluta fiksumasti ja vastuullisesti

- Mieti omia kulutusvalintojasi ja pohdi ennen ostopäätöksen tekemistä, että tarvitsetko todella ostamaasi tuotetta vai et.
- Pohdi myös, voisitko ostaa jotain käytettynä - kukkaro ja luonto kiittävät <3
- Kiinnittämällä huomiota omaan rahankäyttöön, voi rahaa jäädä säästöön huomaamatta.
- Kuluttaminen on usein paljon houkuttelevampaa kuin säästäminen, mutta säästöt auttavat unelmien toteuttamisessa ja hetkissä, joissa tulee yllättäviä menoja.

PRO TIP!

Kun saat esimerkiksi palkan tai opintotuen, siitä kannattaa laittaa osa säästöön heti. Näin voit huoletta kuluttaa loput haluamallasi tavalla.

2. Pidä käyttörahat käyttötilillä ja säästä säästötilille

- Säästöille kannattaa avata erillinen **säästötili**, koska käyttötileille ei makseta korkeaa korkoa ja siellä ei turvallisuussyistäkään kannata pitää suuria summia.
- Pankit tarjoavat erilaisia säästötilejä, joissa on usein korkeampi korko. Kannattaa tutustua tilien ehtoihin ja ominaisuuksiin ja valita niistä itselleen sopivin.
- Parempikorkoiselle säästötilille kannattaa kerryttää säästöjä sekä puskuri eli yllättäviä ja isompia menoja varten säästetty rahasumma.

PRO TIP!

Hyvänä lähtökohtana voidaan pitää sitä, että puskuriin saisi kerrytettyä noin parin kuukauden tuloja vastaavan summan verran rahaa. Myös se on hyvä yleissääntö, että palkastaan pyrkii säästämään vähintään 5 % kuukausittain.

3. Mieti, voisiko sijoittaminen olla sun juttu

- Kun yllättäviä menoja varten oleva puskuri on kasassa, voi olla fiksua alkaa säästää tavoitteellisemmin ja myös pidemmällä tähtäimellä.
- Pankkien tarjoama rahastosäästäminen on hyvä vaihtoehto sijoittamiseen, koska suoriin osakkeisiin verrattuna riskit voivat olla rahastoille tyypillisen hyvän hajautuksen ansiosta maltillisemmat ja rahastosäästämisen aloittaminen on tavallisesti helppoa, eikä tarvitse olla mikään sijoitusguru aloittaessaan.
- Tutustu aina rahastojen ominaisuuksiin etukäteen ja valitse rahastoista itsellesi sopivin.

PRO TIP!

Rahastoihin voi yleensä voi yleensä säästää myös pienemmälläkin summalla kuukausittain, usein jo muutamalla kympillä. Eli siis ei tarvitse olla massipäällikkö aloittaakseen.

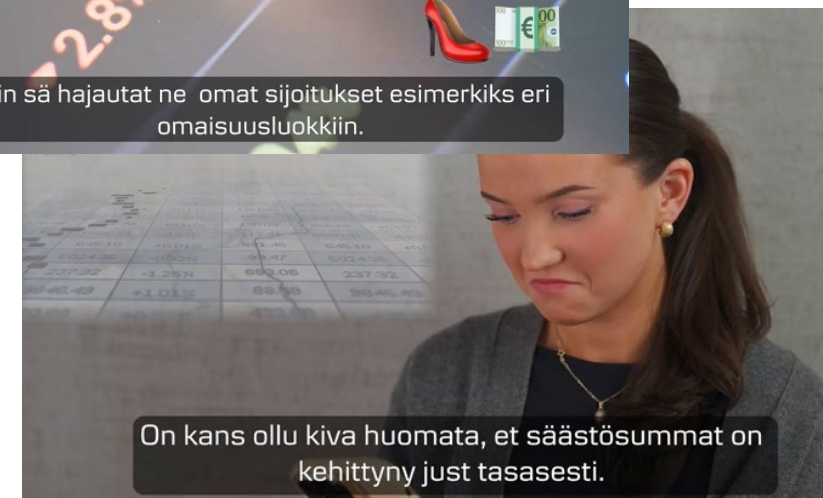
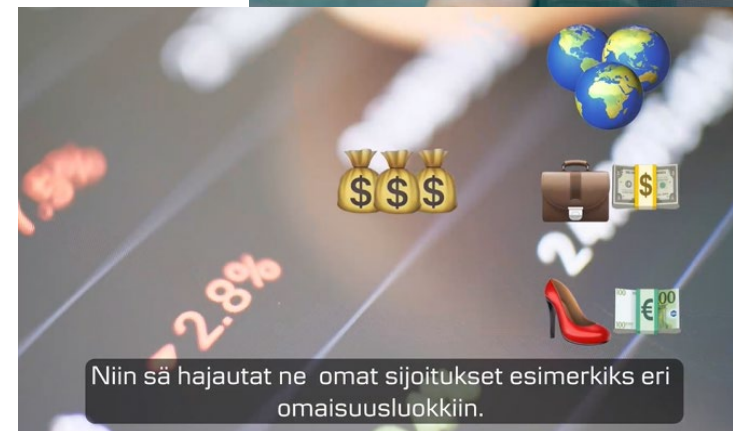

4. Muista hajauttamisen merkitys sijoittamisessa

- Sijoitusten hajauttamisella tarkoitetaan sitä, että sen sijaan että laittaisi omat sijoituksensa vain yhteen kohteeseen kiinni, niin kannattaa hajauttaa sijoitukset esimerkiksi eri omaisuusluokkiin kuten osakkeisiin ja korkosijoituksiin, eri toimialoihin tai eri maantieteellisiin alueisiin.
- Hajauttamalla varmistat sen, että sijoitusten kehittyminen ei ole kiinni vain yhdestä toimialasta tai osakkeesta, jonka arvo saattaa vaihdella voimakkaastikin.
- Hajautettu rahasto tai sijoitussalkku tasaa sijoitusten arvon vaihtelua ja mahdollistaa tasaisemman kehityksen.

PRO TIP!

Sijoituksia voi hajauttaa myös ajallisesti siten, että ei sijoita koko summaa yhdellä kerralla, vaan tekee sen pienemmissä osissa useina eri aikoina.

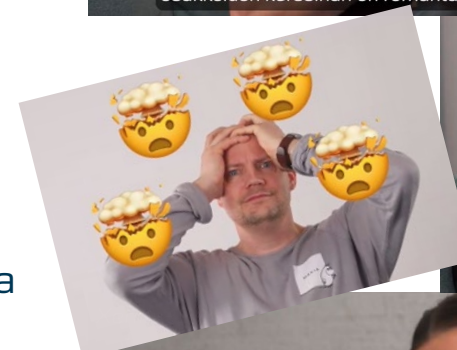

5. Muista, että sijoittamisessa maltti on valttia

- Sijoitusmarkkinoiden kehitykseen vaikuttaa moni asia aina yksittäisen yhtiön tai talouden tilasta maailman eri kriiseihin.
- Heilunta markkinoilla ja sijoitusten arvoissa on normaalia ja tasoittuu yleensä ajan saatossa.
- On luonnollista stressaantua markkinalaskuista, mutta vältä tekemästä hätiköityjä johtopäätöksiä tai paniikkiratkaisuja.
- Markkinalaskuissa on hyvä pysyä coolina ja pitää kirkkaana mielessä oma sijoitussuunnitelma ja tavoite.

PRO TIP!

Jos kurssiheilunta kuumottaa liikaa, tai jos oma taloudellinen tilanne muuttuu, kannattaa olla yhteydessä omaan pankkiin, jossa asiantuntijan avustuksella mietitään, miten taloudellinen mielenrauha saadaan palautettua.

Pohdi lopuksi

- Millaisia säästämiseen ja sijoittamiseen liittyviä valintoja olet itse tehnyt?
  - Antoiko video sinulle jotain uusia oivalluksia tai ajatuksia rahankäytön, säästämisen tai sijoittamisen suhteen?
  - Palauta mieleen tunnin alussa valitsemasi unelma. Pohdi millaisia valintoja säästämisen ja sijoittamisen osalta aiot tehdä jatkossa oman unelmasi toteuttamiseksi?
-

Materiaali on yleistä tietoa eikä se ole täydellinen kuvaus sijoituskohteesta tai siihen liittyvistä riskeistä. Ennen sijoituspäätöksen tekemistä asiakkaan tulee tutustua sijoituskohteen ominaisuuksiin, riskeihin ja verotukseen.

Sijoittamiseen liittyy aina taloudellinen riski. Tavoiteltu tuotto voi jäädä saamatta ja sijoitetun pääoman voi menettää osittain tai kokonaan. On syytä muistaa, että historiallinen tuotto ei ole tae tulevasta. Asiakkaan tulee perustaa sijoituspäätöksensä omaan arvioonsa rahoitusvälineestä ja siihen liittyvistä riskeistä, sillä asiakas vastaa itse sijoituspäätöstensä taloudellisista seuraamuksista.

Tämä materiaali ei ole yksilöllinen suositus eivätkä annetut tiedot liity yksittäisen asiakkaan sijoitustavoitteisiin, taloudelliseen tilanteeseen tai erityistarpeisiin. Vaikka pyrkimyksenä onkin antaa mahdollisimman tarkkoja ja oikeita tietoja, ei pankki takaa ulkopuolisista lähteistä saatujen tietojen täydellisyyttä tai virheettömyyttä. Esitetyt näkemykset edustavat pankin arvioita materiaalin laatimishetkellä ja niitä voidaan muuttaa ilman erillistä ilmoitusta. Pankki ei vastaa mistään kuluista tai tappioista, joita materiaalin tietojen käyttö voi aiheuttaa.

Materiaali sisältää pankin omistamaa immateriaalioikeudellisesti suojattua aineistoa, johon pankki pidättää kaikki oikeudet.